

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De combinatie van wonen en zorg wordt steeds belangrijker omdat van inwoners wordt verwacht dat ze langer thuis blijven wonen en zelf meer participeren. Dit vertaalt zich in nieuwe ontwikkelingen en initiatieven waarin inwoners zelfstandig of gezamenlijk hun (toekomstige) zorgbehoefte willen regelen. Eigen kracht is het uitgangspunt met daar waar nodig ondersteuning op maat.

Woensdrecht ziet mantelzorg daarbij als een onmisbaar onderdeel van het Wmo-beleid en wenst dit maximaal te ondersteunen en belemmeringen zo veel als mogelijk weg te nemen.

Het op basis van maatwerk goed ondersteunen van mantelzorgers voorkomt vaak zwaardere zorg, omdat mantelzorgers dan langer en beter in staat blijven de mantelzorg vol te houden en zwaardere zorg uitgesteld kan worden. Voor het streven om mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen, in de vertrouwde omgeving, is ondersteuning van mantelzorg van doorslaggevend belang.

Realisatie van een mantelzorgwoning kan in veel gevallen een oplossing bieden voor mensen die zelfstandig of gezamenlijk hun (toekomstige) zorgbehoefte willen regelen.

Sinds de wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor) in 2014 kunnen mantelzorgwoningen onder voorwaarden vergunningsvrij worden gebruikt. Wanneer dat niet mogelijk is, heeft het college beleidsvrijheid bij het verlenen van omgevingsvergunningen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en een afwijkingsbevoegdheid in bestemmingsplannen.

Met de voorliggende beleidsregel wil het college vastleggen onder welke voorwaarden mantelzorgwoningen toegestaan kunnen worden. Daarbij wordt een koppeling gemaakt met de doelstellingen en uitgangspunten uit het Wmo-beleid, met de nadruk op preventie en ondersteuning van inwoners die willen voorzien in hun eigen (toekomstige) zorgbehoeften.

1.2 Doel

Het doel van de voorliggende beleidsregel is vastleggen hoe het college om gaat met zijn bevoegdheid op basis van de Wabo, het Bor en bestemmingsplannen met betrekking tot het gebruik van mantelzorgwoningen.

1.3 Status van een beleidsregel

Een beleidsregel is een algemene regel waarin een bestuursorgaan vastlegt hoe hij gebruik maakt van een bevoegdheid. Het bestuursorgaan bindt zich daarmee aan een regel over hoe hij belangen afweegt, feiten vaststelt en bepaalde wettelijke voorschriften interpreteert.

Een beleidsregel is een hulpmiddel voor het bestuursorgaan bij de motivering van besluiten. Ter motivering kan worden volstaan met een verwijzing naar een gedragslijn, voor zover deze is neergelegd in een beleidsregel.

Voor belanghebbenden is het een hulpmiddel om vooraf inzicht te krijgen in de wijze waarop het bestuursorgaan omgaat met zijn bevoegdheden. Daarmee wordt het handelen van het bestuursorgaan transparant en voorzienbaar en is het voor belanghebbenden mogelijk om hier op te anticiperen. Dit bevordert dat gelijke gevallen op gelijke wijze worden behandeld.

Beleidsregels zijn geen algemeen verbindende voorschriften. Dit betekent dat een bestuursorgaan in specifieke gevallen gemotiveerd kan/moet afwijken van een beleidsregel. Individuele gevallen zullen steeds opnieuw beoordeeld moeten worden.

2 Wettelijk kader

2.1 Grondslag

In artikel 2.1 van de Wabo is geregeld dat een omgevingsvergunning nodig is voor een project dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit:

- a. het bouwen van een bouwwerk;
- c. het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, [...].

Artikel 2.3 van het Besluit omgevingswet regelt in het tweede lid dat, in afwijking van artikel 2.1 van de Wabo, geen omgevingsvergunning is vereist voor categorieën gevallen die in artikel 2 in samenhang met artikel 5 en 8 van bijlage II worden genoemd.

In artikel 2 van de bijlage II staat in het 22^e lid dat het gebruiken van een bestaand bouwwerk voor huisvesting in verband met mantelzorg is uitgezonderd van de vergunningsplicht.

Volgens het Besluit omgevingsrecht wordt het volgende verstaan onder ‘mantelzorg’:
intensieve zorg of ondersteuning, die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, ten behoeve van zelfredzaamheid of participatie, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie, die de gebruikelijke hulp van huisgenoten voor elkaar overstijgt, en waarvan de behoefte met een verklaring van een huisarts, wijkverpleegkundige of andere door de gemeente aangewezen sociaal-medisch adviseur kan worden aangetoond;

Onder huisvesting in verband met mantelzorg wordt het volgende verstaan:
huisvesting in of bij een woning van één huishouden van maximaal twee personen, van wie ten minste één persoon mantelzorg verleent aan of ontvangt van een bewoner van de woning;

Indien een mantelzorgwoning niet vergunningsvrij kan worden gebruikt, is in alle bestemmingsplannen een afwijkingsbevoegdheid opgenomen voor mantelzorg:

Afwijken mantelzorg

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van de specifieke gebruiksregels voor het toestaan van het gebruik van een (vrijstaand) bijgebouw of tijdelijke woonunit als afhankelijke woonruimte, met inachtneming van het volgende:

- a. *een dergelijke bewoning noodzakelijk is uit een oogpunt van mantelzorg,*

waartoe advies wordt ingewonnen van een, door burgemeester en wethouders aan te wijzen, onafhankelijke deskundige;

- b. de afhankelijke woonruimte mag slechts worden gebruikt voor de huisvesting van één huishouden;*
- c. de omgevingsvergunning vervalt zodra de onder a. bedoelde noodzaak is komen te vervallen;*
- d. er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van in het geding zijnde belangen waaronder die van omwonenden en (agrarische) bedrijven;*
- e. de een vloeroppervlakte van ten hoogste 80 m² mag worden gebruikt als afhankelijke woonruimte.*

Volgens de bestemmingsplannen wordt het volgende verstaan onder mantelzorg: *het bieden van zorg aan een ieder die aantoonbaar hulpbehoevend is op het fysieke, psychische en/of sociaal vlak, op vrijwillige basis en buiten organisatorisch verband;*

2.2 Toelichting wettelijke bepalingen

De regeling om vergunningsvrij een mantelzorgwoning te kunnen realiseren is bedoeld voor mantelzorggevallen waarin een persoon intensieve zorg en ondersteuning nodig heeft, die de gebruikelijke hulp en zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt. Ook bij de toepassing van de afwijkingsbevoegdheid in bestemmingsplannen moet sprake zijn van een mantelzorgnoodzaak.

De Wabo licht het volgende toe over het gebruik van mantelzorgwoningen: Meestal zijn deze mantelzorggevallen bij de gemeenten al bekend. Veelal is er door een gemeente in zo'n situatie al een vorm van ondersteuning of waardering toegekend en beschikt de gemeente reeds over een onderbouwing van de zorgbehoefte in verband met een verricht onderzoek naar aanleiding van een door cliënt gemelde behoefte aan maatschappelijke ondersteuning.

Voor gevallen waarin daarvan geen sprake is en er bij de gemeente twijfels bestaan over de aanwezige zorgbehoefte, moet een gemeente ter verkrijging van helderheid hieromtrent van de persoon die mantelzorg ontvangt een verklaring kunnen opvragen die is verstrekt door een huisarts, wijkverpleegkundige of een ander deskundig te achten persoon of een deskundige instantie.

Deze mogelijkheid is in de definitie tot uiting gebracht, zodat in gevallen waar gereede twijfels bestaan over de mantelzorgbehoefte de bewijslast hieromtrent bij de zorgbehoevende kan worden gelegd.

2.3 Invulling beleidsregel

In de voorliggende beleidsregel wordt het volgende nader uitgewerkt:

- in welke gevallen voor Woensdrecht genoegzaam bekend is of mantelzorg wordt verleend;
- de aanwijzing van een sociaal-medisch adviseur conform de Bor en bestemmingplannen;
- invulling van de begrippen 'intensieve zorg of ondersteuning' en 'die de gebruikelijke hulp van huisgenoten voor elkaar overstijgt'.